

Presă și informare

Curtea de Justiție a Uniunii Europene
COMUNICAT DE PRESĂ nr.48/17
Luxemburg, 10 mai 2017

Hotărârea în cauza C-133/15
H.C. Chavez-Vilchez și alții/Raad van bestuur van de Sociale
verzekeringsbank și alții

Un resortisant al unei țări din afara UE poate, în calitatea sa de părinte al unui copil minor deținător al cetățeniei europene, să se prevaleze de un drept de ședere derivat în Uniune

Împrejurarea că celălalt părinte, cetățean al Uniunii, ar putea asuma singur îngrijirea zilnică și efectivă a copilului constituie un element pertinent, dar nu este suficientă, în sine, pentru refuzul unui permis de ședere. Trebuie să se poată constata că nu există, între copil și părintele resortisant al unei țări din afara UE, o relație de dependență de așa natură încât o decizie de refuz al dreptului de ședere față de acesta din urmă ar obliga copilul să părăsească teritoriul Uniunii.

Doamna Chavez-Vilchez, resortisant venezuelean, a intrat cu o viză turistică în Țările de Jos. Din relația sa cu un resortisant neerlandez s-a născut, în 2009, un copil care deține cetățenia neerlandeză. Părinții și copilul au trăit în Germania până în luna iunie 2011, în cursul căreia doamna Chavez-Vilchez și copilul său au fost constrânși să părăsească locuința familială. Doamna Chavez-Vilchez asigură de atunci îngrijirea copilului său. De altfel, ea a declarat că tatăl copilului nu contribuia nici la întreținerea, nici la educația acestuia. În absența unui permis de ședere, cererea sa de ajutor social și de alocații familiale a fost însă respinsă de autoritățile neerlandeze.

Situația altor șapte persoane, resortisante ale unor țări din afara UE, prezintă similitudini cu cea a doamnei Chavez-Vilchez: este vorba despre mame ale unuia sau mai multor copii având cetățenie neerlandeză, al căror tată are cetățenia neerlandeză. Acești copii au fost cu toții recunoscuți de tatăl lor, dar trăiesc în principal sau chiar exclusiv cu mama lor. Aceste cauze prezintă totuși diferențe în ceea ce privește raporturile dintre părinți și copii în materie de exercitare a autorității părintești și de contribuție la cheltuielile de întreținere, situația mamelor din perspectiva dreptului lor de ședere pe teritoriul Uniunii, precum și situația copiilor minori înșiși. În plus, spre deosebire de cazul doamnei Chavez-Vilchez, copiii minori ai celorlalte șapte persoane nu au făcut niciodată uz de dreptul lor la liberă circulație, în sensul că de la naștere locuiesc în statul membru a cărui cetățenie o dețin (și anume Țările de Jos).

Sesizată cu litigiile privind refuzul autorităților neerlandeze de a acorda ajutoare sociale și alocații familiale mamelor respective, Centrale Raad van Beroep (Curtea de Apel pentru Litigii de Securitate Socială și de Funcție Publică, Țările de Jos) a hotărât să se adreseze Curții de Justiție. Aceasta ridică problema dacă persoanele în cauză pot să se prevaleze, în calitate de mame ale unui copil cetățean al Uniunii, de un drept de ședere întemeiat pe articolul 20 TFUE (cetățenia Uniunii) în împrejurările specifice fiecăreia dintre ele. În cazul unui răspuns afirmativ, persoanele interesate ar putea beneficia, eventual, de un ajutor social sau de alocații familiale în temeiul legislației neerlandeze. Centrale Raad van Beroep ridică în particular problema importanței care trebuie acordată faptului că tatăl, cetățean al Uniunii, locuiește în Țările de Jos sau în Uniune.

În hotărârea pronunțată astăzi, Curtea subliniază, cu titlu introductiv, că situația doamnei Chavez-Vilchez și a copilului său, care au făcut uz amândoi de dreptul lor la libera circulație, trebuie examinată mai întâi în raport cu articolul 21 TFUE (libera circulație și ședere a cetățenilor europeni pe teritoriul statelor membre) și cu Directiva 2004/38¹ (aceasta urmărind facilitarea

¹ Directiva 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora, de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 1612/68 și de abrogare a Directivelor 64/221/CEE, 68/360/CEE, 72/194/CEE, 73/148/CEE,

exercitării libertății de circulație și de ședere). Revine instanței neerlandeze sarcina de a aprecia în această privință dacă sunt îndeplinite condițiile enunțate de această directivă, astfel încât doamna Chavez-Vilchez să se poată prevala de un drept de ședere derivat. Dacă aceste condiții nu sunt îndeplinite, situația ei și cea a copilului său trebuie examinate în lumina articolului 20 TFUE, precum pentru celelalte persoane în cauză.

În această privință, Curtea amintește jurisprudența sa potrivit căreia articolul 20 TFUE se opune unor măsuri naționale, inclusiv unor decizii prin care se refuză acordarea dreptului de ședere membrilor familiei unui cetățean al Uniunii, **care au ca efect privarea cetățenilor Uniunii de beneficiul efectiv al esenței drepturilor conferite de statutul lor.**

În speță, eventuala obligație pentru mame de a părăsi teritoriul Uniunii i-ar putea priva pe copiii lor de beneficiul efectiv al esenței acestor drepturi, obligându-i pe ei înșiși să părăsească teritoriul Uniunii, verificare ce revine instanței neerlandeze. În vederea evaluării acestui risc, trebuie stabilit care este părintele care asigură îngrijirea efectivă a copilului și dacă există o relație de dependență efectivă între copil și părintele resortisant al unei țări din afara UE. În acest cadru, autoritățile trebuie să țină seama de dreptul la respectarea vieții familiale, precum și de interesul superior al copilului.

Împrejurarea că celălalt părinte, cetățean al Uniunii, este realmente capabil și pregătit să asigure singur îngrijirea zilnică și efectivă a copilului constituie un element pertinent, dar nu este suficientă, în sine, pentru a putea constata că nu există, între părintele resortisant al unei țări din afara UE și copil, o relație de dependență de așa natură încât acesta din urmă ar fi constrâns să părăsească teritoriul Uniunii în cazul în care acestui resortisant al unei țări din afara UE i s-ar refuza un drept de ședere. Astfel, o asemenea constatare trebuie să fie întemeiată pe luarea în considerare, în interesului superior al copilului în cauză, a tuturor împrejurărilor speței, în special a vârstei sale, a dezvoltării sale fizice și emoționale, a gradului relației sale afective atât cu părintele cetățean al Uniunii, cât și cu părintele resortisant al unei țări din afara UE, precum și a riscului pe care separarea de acesta din urmă l-ar genera pentru echilibrul copilului.

În ceea ce privește sarcina probei, părintele resortisant al unei țări din afara UE trebuie să prezinte elementele care permit să se aprecieze dacă o decizie prin care i se refuză un drept de ședere l-ar priva pe copilul său de beneficiul efectiv al esenței drepturilor aferente statutului de cetățean al Uniunii, obligându-l să părăsească teritoriul Uniunii.

Cu toate acestea, autoritățile naționale trebuie să se asigure că aplicarea unei reglementări naționale privind sarcina probei nu poate compromite efectul util al articolului 20 TFUE. Astfel, autoritățile naționale trebuie să efectueze cercetările necesare pentru a determina locul de reședință al părintelui resortisant al acestui stat membru. Acestea trebuie de asemenea să examineze dacă acest părinte este realmente capabil și pregătit să asigure singur îngrijirea zilnică și efectivă a copilului. În plus, ele trebuie să examineze dacă există o relație de dependență între copil și părintele resortisant al unei țări din afara UE de așa natură încât o decizie prin care i se refuză acestuia din urmă dreptul de ședere l-ar priva pe copil de beneficiul efectiv al esenței drepturilor aferente statutului de cetățean al Uniunii, obligându-l să părăsească teritoriul Uniunii.

MENȚIUNE: Trimiterea preliminară permite instanțelor din statele membre ca, în cadrul unui litigiu cu care sunt sesizate, să adreseze Curții întrebări cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea unui act al Uniunii. Curtea nu soluționează litigiul național. Instanța națională are obligația de a soluționa cauza conform deciziei Curții. Această decizie este obligatorie, în egală măsură, pentru celelalte instanțe naționale care sunt sesizate cu o problemă similară.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

[Textul integral](#) al hotărârii se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.

Persoana de contact pentru presă: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 3708